

Előfizetési árak:

Félsz évre . . . . . 12 frt.
 Félévre . . . . . 6 -
 Negyedévre . . . . . 3 -
 Egy óra . . . . . 1 -
 Egyes szám 4 kr.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer Pál könyvnyom-
 dája Nagybecskerek, Uri-
 utca 276. sz., hová az
 előfizetések és a lap szét-
 küldésére vonatkozó felszólá-
 mlások intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,
 Ferencz-József-tér,
 Bauer-féle ház
 hová a lap szellemi részét
 illető minden közlemény
 intézendő.

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogad-
 tatnak el. Azonkívül az
 összes hirdetési irodákban.

Megjelenik mindennap,
 vasár- és ünnepnapok
 kivételével.

A nagyvárad nagy napok.

Nagybecskerek, június 30.

Országgra szóló ünnepet ült e napokban Nagyvárad városa. A multak dicső emlékei beragyogták a góth-stylusban épült komor színezett templomokat, melyek felett elvonultak a századok viharai és fényesárvákat löveltek a tanácstermek belsejébe, a hol a napi kérdések egyik legégetőbbje foglalkoztatá az állam és egyház kiváló szellemeit. Ott a vallásos kegyelet áldozott László király emlékének, a kit a nemzet büszke önérzete „nagy“-nak nevezett meg, miután az egyház „szent“-nek jelezte, itt a hazafias érzet kereste az összekötő kapcsot „mult és jelen“ közt, melyek közé vitás kérdések, különböző felfogások és nézeteltérések ékelték be magukat különösen az utolsó emberöltő alatt. Mert nem ok és nem bizonyos célzat nélkül választotta Nagyvárad nagytudományu és ékes szavú püspöke a Szt. László egyület megnyitó beszédéhez a kegyuri jogot értekezése tárgyul.

A tudós egyházfő szerint fogalomzavar uralja az egyház és állam közötti helyzetet, a mennyiben az utóbbi számára jogok igényeltettek, melyekben kizárólagosan egyház és korona osztozkodnak és melyekhez az államhatalomnak semmi köze. De eme

jogokat is csak az egyház ruházta át a koronára, Sylvester pápa volt az, a ki mint az egyház feje az első keresztény fejedelemnek a kegyuri jogot adományozta s ennek folyományaként minden a korona által egyházi dolgokban eszközölt intézkedések a kuria megerősítésére szorultak, attól maradtak függőségben, a mi Verbóczy hármaskönyvének számos helyeiből, sőt az ujabbkori egyházjogi írók, mint Dahn Bluntschli kifejezetten hangsúlyozott állításaival bizonyítható be. Így többek között nem egyszer hangzott fel a panasz a Karok és Rendek részéről, hogy számos egyházi hivatalok, püspökségek, káptalanok be nem töltettek, dacára a legfelsőbb kegyuri kinevezéseknek, mivel az egyház látható feje azoktól megvonta a megerősítést, egyszersmind fölkérvén a kormányt, hogy a megtagadott sankcióért járjon közbe a legilletékesebb egyházi fórumnál.

Hogy a sokak által hangoztatott katolika autonomia, mely tisztán egyházi kérdésekben is vindikálna jogokat a világi elemnek, a mondottak után nem volna egyéb mint a korona és egyház jogainak megcsorbítása, ez képezi alaponusát a nagy készülségre valló egyházpolitikai értekezésnek.

De valamint szónok hangsúlyt fektet azon egészben véve megtámadha-

atlan tételre, hogy az egyház kérdéseinek megóvásánál óva kerülendő az állam elvont elméleteinek rideg alkalmazása, ugy az állam és egyház közötti viszonyt sem lehet az egyház egyoldalú végpontjáról akként megállapítani, hogy az az idők változott körülményei között is kiállja a tűzpróbát és folytonos megrázkódtatósoktól ment maradjon.

És valamint a katolika egyház a századok multján az állameszme egyik legmegbízhatóbb támaszának és oszlopnak bizonyult, dacára egyes mulékony surlódásoknak és félreértéseknek, melyek inkább a szereplők egyéniségében, mint magukban az egyház és államhatalom intézkedéseiben rejlettek, ugy a Nagyváradon megpendített hurok is, habár a kézen, mely azokat megérintette, az izgatottság nyomai félre nem ismerhetők, amaz összhangzatban fognak majd elhangzani, mely mindenha képezte büszkeségét a magyar hazának és hazafiság dolgában példaképen tündöklő magyar főpapságnak.

Azért mi a nagyvárad nagy napokat, nemcsak a lettint 7 század egyik kimagasló alakjának, valamint nem csupán az utolsó két század egyik hazai történelemben forduló pontot képező esemény emlékének szentelteknek, hanem az ország ugy állami,

A „TORONTÁL” TÁRCZÁJA.

Egy délután Felső-Muzslyán.

— A „Torontál” eredeti tárczája. —

Azok a szcczénák, mikor elől nagy kosárban vissik a délből maradt sültet, kenyeret és meleg bort, hátul jön az apa karján legkisebb csemetéjével, a mama pedig mind egyik kezén visz egy-egy kedves gyermeket s így ellátva vigan haladnak egy kiránduló hely felé, nálunk nem nagyon gyakoriak. Meglehet, hogy az emberek változtak, de az az egy bizonyos, hogy a viszonyok megváltoztak. Mert ugy emlékszem, hogy gyermekkoromban sokszor pakoltak fel bennünket kocsira és kimentünk Écskára, a hol együtt mulatott fél Becskerek jó écskai sör, párizsi és szalámi mellett. A jóllakott emberek, asszonyok meg gyerekek aztán elmentek gyönyörködni az urasági parkban, megbámulták a félnék kis özikéket és a rémületes vaddisznókat, a felnőtt ifjuság, leányok és fiatalok vegyesen, együtt czicszástak társas játékok ürügye alatt a park felső végén, előkelő alakok büszkén sétáltak a park széles útján, grandezzával fogadva a vasárnapi sétálók hódolatleljes üdvözlését — egyszóval mindenki mulatott a maga módja és kedve

szerint. De a népkedvelő herceget, ki szívesen látta birtokán az egész világot, egy elzárkózott természetű földesur követte, ki parkjában nem akar idegenek által zavarattatni, a mit elvégre is rossz néven venni nem lehet.

Csak hogy a kirándulóknak elvette a kedvét az a kevésbé mulatságos körülmény, hogy az ember a parkban folyton a saját tengelye körül forgolódjék s lassankint kimaradtak. S a ki ma azt meri proponálni, hogy: menjünk ki Écskára, az vagy száznakozva mosolygó arczokkal, vagy maró gunnyal találkozik.

Megpróbálták aztán Elemérrel. A birtokosság szíves volt gyönyörű parkját a kirándulók rendelkezésére bocsátani, a vasutársaság vasárnap és ünnepnapokon külön vonatokat menesztett, de hiába az emberek nem igen akarták az eleméri parkot látni. Ott van Ruzsanda fürdő. Azokat meg pláne megolvashatja az ember két keze tiz ujján, kik rándulnak ki Ruzsandába, ha csak podagrájuk, vagy rheumájuk nincs.

Maradna a kincstári erdő. Arról meg tudvalevő dolog, hogy vasár- és ünnepnap nem szabad kocsival bemenni. Miután pedig a legtöbb kiránduló inkább kocsikázik mint gyalogol, azonkívül hétköznap nem igen érnek rá az emberek a természetet

keblükre ölelni, — mindezen okokból az erdő is meglehetősen árva marad és nem hangzik már vissza ugy mint régen, vigan nevető és tréfáló fiúk és lányok kacajától, gondtalan diákok lapdázásától, és a századéves tölgyek árnyában csak nagyon ritkán suttognak a szerelmes párok ugy mint régen.

Egyszóval, a kirándulások Becskereken kimentek a divatból. A közönség abból a szempontból indulván ki, melyet először egy angol turista proklamált, hogy t. i. a kirándulás nem egyéb, mint kerülő a korcsmába, mindjárt egyenesen a korcsmába siet. Kik mégis néhány lépést haladni akarnak, vagy azért, hogy megfogyjanak, vagy azért, hogy jobb étvágyuk legyen, azok kimennek a „szép kilátáshoz“ cz. begaparti vendéglőbe, melynek határozott demokrata jellege van, a kényelmesebb és előkelőbb elemek pedig bámulatraméltó következetességgel eljönnek 5—6 óra között a kaszinó-kertbe és ott maradnak mig az esti harangzó vacsorára hívja a „kirándulókat.“

Igy aztán nem csoda, ha az ember vasárnaponkint bizonyos rezignáltsággal gondol arra a hatalmas ásitózásra, mely a délutáni órákban okvetlenül be fog következni és valóságos hosszannával üdvözl minden

mint egyházi ügyeire megszámlálhatatlan kihatással levőknek tartjuk.

A nemzet, mely 1692-ben megtörte a török jármát, 1892-től új érárt fog számítani nemzeti és egyházkulturái tekintetben.

K—n M—r dr.

Az 1893-iki költségvetés. Az 1893-iki évi költségvetés-előirányzat összeállításán az összes miniszteriumokban dolgoznak. A jövő évi költségvetés még forintokra fog szólni, mivel a valutajavaslatok értelmében a korona-érték mellett egyelőre az osztrák érték is érvényben marad.

Eladósodott képviselők. A képviselőház összeférhetetlenségi bizottsága, hat képviselőnek, a kiknek fizetésük már több mint három hónap óta le van foglalva, ügyeik rendezésére harmincz napi halasztást adott. Mint halljuk, a bizottság tagjainak vélekedése szerint e hat közül kettőnek ügye aligha lesz rendezhető, úgy hogy a bizottság július 27-iki ülésén előreláthatólag két mandátumot megsemmisíteni lesz kénytelen.

Püspöki és főúri konferencia lesz a váradai ünnepek után, még a főrendiház kultuszvitája előtt, melyen a „M. Á.” szerint, a főpapok és főúrak lehetőleg teljes számmal vesznek részt. Mily irányban fognak ez értekezletek állást foglalni, ez idő szerint még bizonytalan.

Fegyelmi eljárás Coroianu és Miháli ellen. Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári ügyvédi kamarához kedden újabb beadvány érkezett, melyben több kamarai tag kiterjeszteni kívánja a fegyelmi vizsgálatot a bécsi deputációban részt vett Coroianu Gyula kolozsvári és Miháli Tivadar deési ügyvédek ellen is, ugyanazon okok alapján, a melyek alapján Ratiu ellen kérték a fegyelmi vizsgálatot.

indítványt, mely oda terjed, hogy hagyjuk egyszer itt a megszokott vasárnapi mulatságot és nézzünk új „elvezeték” után.

Hosszabb gondolkodás után a társaság egyik világlátott tagja tegnap azzal a nagy eszmével lépett fel, hogy jó volna kimenni a felső-muzslyai telepre.

Négy óra után már az országuton robotak kocsiaink az „új falu” felé, mint a nép elkeresztelte a telepet. Elhagyjuk az alsó-muzslyát, melynek karczosa ifju koromtól fogva mindig szent borzadálylyal töltötte el a jobb bor felé hajló keblemet. Balra kanyarodunk s tovább haladunk a magas töltésen, majd ismét elhagyjuk a töltést és hullámzó buza-, rozs- és kukorica-tenger közepén, mely kincseket rejt magában és gyönyörű jutalmat ígér a szorgalmas kezeknek, melyek itt dolgoztak, közeledünk a telep felé, melynek háttérében kiemelkedik az écskai templom égfelé törő tornya, megárnnyékolva az erdő sötétzöld fáitól.

Beérünk egy rendszeresen épített tiszta faluba, melynek házai úgy hasonlítanak egymásra, mint a kolostorok belkő növénydekei. Csak itt-ott válik ki egy csinosabb ház, melyet hazafias lakói piros-fehér-zöldszínekkel ékesítettek, hadd hirdessék a nemzeti színek, hogy ezen a telepen egytől egyik mind magyar ember lakik.

Amott a község háza előtt dobzó hallik. A kisbiró, az egyetlen uniformis, melyet

„Torontál”.

Julius elsején a második felébe lép a „Torontál” mint napilap, és midőn bizalommal szólítjuk föl lapunk erősen gyarapodó közönségét az előfizetések megújítására, egyuttal meglepéssel konstatáljuk, hogy azon igyekezetünket — hogy a torontálmegyei magyarsággal vállvetve vigyük tovább a magyarosodás és a megyei közélet vitális ügyeinek fokozottabb mérvű előhaladását, — tisztes-séges siker követi lépten-nyomon.

És midőn nem kimélt áldozatok árán tartjuk fenn és midőn a már jónak és a viszonyok tekintetbe vétele mellett helyesnek tapasztalt szellemben szerkesztjük továbbra is a „Torontál”-t, mindig csak az lebeg czélul szemünk előtt, hogy a mig egy lelkiismeretesen szerkesztett lapot adunk a közönség kezébe, addig egy pillanatra sem feledkezünk meg arról a tekintetről, melylyel Torontálmegye vegyes ajkú lakosságával szemben tartozunk zsrnalisztikai hivatásunk következtében.

A mit a „Torontál” eddig követett iránya teljes határozottsággal kifejezett, azt ismételtük a jövőre nézve is. Mi nem gyűlölnünk senkit, csak azt akarjuk minden erőnkkel és becsvágyunkkal elérni, hogy a mig a megyei közigazgatás menetét a mi hatáskörünkben szolgálni igyekezzünk, addig legyen szellemben és nyelvben magyar minden talpalatnyi föld, mely az ősi Torontál térképét adja és magyar volta mellett ápolja kiki nemzetiségi nyelvét és faji öntudatát úgy, a mint az isten azt tudnia és éreznie adta, a mint állami életünk viszonyai azt tenni engedik.

És a hogy ezt a fölfogásunkat érvényesítjük továbbra is, akként igyekezzünk lapunkat azon a színvonalon föntartani, melyet a mai fejlődött zsrnalisztikai viszonyok megkövetelnek.

Távirati rovatunk a t, mely rövid idő alatt Torontálmegyének első és leggyor-

sabban értesítő, megbízható forrása lett, eddigi terjedelmes alakjában tartjuk fenn és rajta leszünk, hogy a „Torontál” közönsége ezután is az összes budapesti lapokat megelőzőleg érte üljön a napi politika és az országos események minden ujdonságáról.

Vidéki levelezőink buzgalma lehetővé fogja tenni az ottani események gyors és tárgyilagos közlését, melyeknél főgondunk lesz, hogy azokból a személyeskedés hangja mindig ki legyen zárva.

Tárca- és regényközleményeink változatos voltára és azoknak megválogatottságára különös gonddal leszünk, éppen úgy, mint közgazdasági értesítésein hasznosságára és megbízható minőségére.

Körültretekintő gondosságunkban határoztuk el, hogy a „Torontál” terjedelmét a jövő évnegyedben egy tanügyi melléklettel fogjuk gyarapítani. Régen érzett hiányt akarunk ezzel pótolni megyénkben, a melynek nagyszámu hazafias tanítósa ugyan-azt a szent czélt szolgálja, a melynek lapunk is egyik zászlóvivője: a nemzeti szellem fejlesztését, a magyar nyelv terjesztését. E külön melléklet egyelőre minden hó elején és közepén fog megjelenni s tartalmazni fogja, nemcsak a tanítóságot érdeklő minden nemű hivatalos közleményeket és hirdetményeket, de teret fog nyújtani a tanügy és pedagógiai tudomány minden ágazata akut kérdéseinek megvitatására s e mellett élénk figyelemmel fogja kísérni az iskolai élet mozzanatait aként, hogy megyénk iskolai életét hű tükrében mutassuk be az érdeklődő közönség, valamint a szakférfiak előtt is. Tanügyi rovatunk vezetője egy a tanügyi irodalom terén is elismert nevű szakfériu lesz.

Midőn így adtuk újabb programunkat — mely politikai tekintetben a fokozatos sikereket arató szabadelvű párt eszméit fogja szolgálni, — őszinte bizalommal szó-

itt látni, dobol, a biró pedig, egy tekintélyes külsejű magyar ember, melyet már csak a szinpadon lehet látni, tudtára adja a népnek, hogy bent a városban munkásokat keresnek a kövezéshez, a ki dolgozni akar, hadd menjen. S a birót körül állják komoly férfiak és öreg asszonyok. (A fiatalja mind ott tánczol a nagy kocsmában.)

Tovább haladunk a düledező óvoda mellett, a Péter Pál napját ünneplő falusi nép fejesóválása kíséretében. Mintha csak azt akarnák kérdezni: Hát ezek mit akarnak itt?

Végre bemegyünk a nagy vendéglőbe. Ott aztán van élet. A fiatalság a nagy teremben járja a csárdást, igazi magyar cigány muzsikája mellett, annyi illemmel és szoliditással, a mennyit az összes elitebálokban fel nem fedezhetni. Mellettük a kis szobában állnak a süldő lányok, a nép bakfisai.

Sóvárgó szemekkel nézik a tánczosokat, s egyik-másik szemében úgy villámlott, mintha ő is sejténé, hogy sokkal kellemes dolog ha megöleli egy karcu legény, mintsem ha megcsókolja az anyja vagy a bátyja. Ebben az érzésben nincs különbség előkelő és pórnép között

Kint pedig mulatnak azok, kiknek nem kell a lány meg a cigány. Billárdoznak (valami tivoliszerű deszkán folyt a játék) és persze kugliznak a férfiak, hangosan

kiáltva ha vesztenek, kedélyesen mosolyogva ha „beüt”.

Az uri vendégek pedig azalatt gyönyörködnek a kétszázéves érdekes tarka képben, melyben a gyengéd nem tulsulyban szerepel. Azt hiszem ha kimegy egy statisztikus a muzslyára, ugyanazt az eredményt konstatálhatja, mely Angliában mutatkozott, hogy t. i. a nők nagy többségben vannak. S igazságtalanság volna el nem mondani, hogy nagy részük igen csinos. A becskeréki urak esztétikai érzésük sugallatát követve azonnal szépségversenyt is rendeztek. A jó muzslyaiak nagyot csodálkoztak, mikor a biró a legszebb két leánynak egy egy forintot adott, hozzátevéen, hogy azt azért kapják, mert ők a legszebbek.

Egy jelenlevő újságíró pedig megjutalmazta a legnyelvesebb leányt, ki amellet azonban igen pikáns szépség. Bizonyára sokáig fogják emlegetni azt a társaságot, mely semmi egyebet nem akar: csak látni és azért még fizet. (Ezt nem akarták elhinni az itthon maradt feleségek.)

S mialatt egy fiatal fiskális egy — sajnos ujságban vissza nem adható — élczzet a nép körében homeri kacajt idéz elő, a városi főjegyző, tanácsnok, alkaptány és a muzslyai biró, kiket a véletlen hozott össze a telepen, egy rövid tanácsülésben elhatározzák, hogy csakugyan a szőke Bolgár-

litjuk föl lapunk olvasó közönségét az előfizetések megújítására, kérve egyúttal őket arra, hogy a „Torontál“-t körültekintően terjesztési sziveskedjenek.

Nagybecskerek, 1892. június 25.

A „Torontál“ szerkesztősége.

Julius elsejétől új előfizetést nyitunk a „Torontál“-ra és föl hívjuk lapunk azon előfizetőit, kiknek előfizetése július elsején lejár, hogy előfizetéseiket minél előbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fönnakadás álljon be.

A „Torontál“ előfizetési ára:

Egész évre	12 frt
Félévre	6 frt
Negyedévre	3 frt
Egy hónapra	1 frt

Mutatványszámokat egy hétig ingyen és bérmentve küldünk, egyszerű levelezőlapon való megkeresésre.

A „Torontál“ kiadóhivatala.

HIREK.

— **Személyi hír.** Daniel László alispán hivatalos körutjáról tegnapelőtt visszatért székhelyére.

— **A Temes-Bega-szabályozó társulat ügyeinek vezetésével megbízott véleményező bizottság** — mint lapunknak Temesvárról írják — most kedden Temesvárott a társulat helyiségében gyűlést tartott, amelyen több elvi jelentőségű fontos határozat hozatott. Első sorban utasított 8 szóval 6 ellen ugyanis az igazgatóság, hogy telekkönyvi töréseket ezután csakis az esetben adjon ki, ha az illető kérelmes hátralékos — eltekintve a bekebelezett összegtől — összes 1873-tól számítandó hátralékait annak kamataival együtt lefizeti. Utasította továbbá az igazgatóság az összes hátralékokat, azokat is, amelyek a liquidáció mutat ki, azonnal bekebelezni. E határozat 7 szóval 7 ellen hozatott s sorsa a miniszteri döntéstől függ érvényesülése. Egyhangulag elhatározott az is, hogy újból fölterjesztést intézzenek a szakminiszterhez, amelyben

leány a legszebb, míg a becskerek keramit elegans vállalkozója sóhajtozva busul azon, hogy miért nem használnak a földmunkákhoz emberek helyett szép lányokat.

A nép pedig tovább tánczol. Ugy se tart már sokáig. Péter és Pál napján kezdődik az aratás, akkor aztán vége a mulatságnak. Meg is mondta nekik az alkaptány. Hanem a ki szereti a dalakodást meg a verekedést az semmit se látott. A bíró megmagyarázta, honnan e rend. Ő ugyanis annak idején kijelentette, hogyha verekedés lesz, akkor becsünetti a tánczot. Ilyenformán talán a parket-krakéleket is meg lehetne zabolásni.

A nap már alászállt, mikor elhagytuk az új falut, melyet valószínűleg Becskerek 20 ezer lakói közül 1900-an még nem láttak.

A kinek kedélyét korunk blaszirtsága még nem mértelyezte meg egészen, az élvezetet fog találni a nép romlatlan természetes mulatságában.

Ne felejtjük el, hogy a muzalyaiak tulajdonképen becskerekiek s minden tulzás nélkül mondhatjuk (lásd községi pótdó): drága polgártársaink.

Hát legalább lássuk őket!

körülírassék, hogy az 1885-ik évben felterjesztett liquidációra a mai napig hiában várt miniszteri rezolúció késedelmeiből, úgy az egyes ártéri birtokosokra, mint a társulat összességére eredő joghátrányok és anyagi károk háramlanak, minek folytán a szakminiszter megkeresettik annyira várt határozatának meghozatalára. Végre a Birtok és Aranka szabályozásának legközelebbi keresztülvitele határozottat el a főmérnökség az erre vonatkozó terveknek az őszi gyűlésig leendő bemutatására, illetve elkészítésére utasított. A gyűlésen résztvettek: Dobó Miklós apátkanonok elnöke alatt Csávossy Ignác kir. tanácsos, Daniel Ernő országos képviselő, ifj. Daniel Pál, Dellimanich Lajos, Deutsch Lajos, Fehér Sándor és Molnár Sándor földbirtokosok, Nagy György és Szűry Kálmán kincstári prefektusok, Babits József, Bayer Gyula uradalmi jogtanácsosok, Jankovits Miklós társulati igazgató és Menczer Rezső társulati főmérnök, valamint a kormány képviselőiben Kovács Sebestyén Endre főmérnök.

— **A nagybecskereki k. főgimnázium évszázó ünnepe** tegnap délelőtt fél kilenckor a szokásos ünnepi istentisztelettel kezdődött; a mise végén elénekelték a magasztos „Te Deum“ ot. A templomból a gimnáziumba vonult az ifjuság s az érdeklődő közönség. Itt a gimnáziumi énekkar a Hymnus éneklésével nyitotta meg az ünnepet. Ezután Balácsi József főgimnáziumi igazgató vázolta az iskolai év történetét, megemlékezett az év elején elhunyt Nyári Ferencz dr. tanárról s az évközben elhunyt Krausz István VII. o. tanulóról, mély részvétet keltő szavakkal említette Edelmann Ottó tanár hosszantartó betegségét. De a szomorú esetek mellett örvendetes jelenségekről is szólt. Ilyen mindenekelőtt az a kitüntetés, melyben főgimnáziumunk mult mult évi működéséért részesült azáltal, hogy a mult év végén tartott érettségi vizsgálat szép sikeréért a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter elismerését fejezte ki főgimnáziumunknak. Szintén örvendetes jelenségül tekinthetjük a főgimnáziumi tanulóifjuság számának gyarapodását épen most, midőn az idén megnyílt a polgári iskola, oly nagy számmal tödült az ifjuság. Ugyanis beírva volt a főgimnáziumnak az 1891-2. tanévben 252 nyilvános és 2 magántanulója összesen 254, tehát 31 gyel több, mint a mult iskolai évben. Ezek közül az év végén vizsgálatot tett 239 tanuló. A tanulmányozás eredményét mutató statisztika szerint mindenből jeles 16, mindenből legalább jó 31, mindenből legalább elégséges 145, egyből elégtelen 24, kettőből 14, többből elégtelen 9. Az igazgató évszázó beszéde után következett a pályadíjak és jutalmak kiosztása. A gyakorló iskolában pályadíjakat nyertek: Geisz Antal VIII., Klein Sándor VIII., Marek László VIII. és Muth Gáspár VII. o. t.-k írásbeli munkáikért egy-egy darab m. kir. aranyat. E díjakat kitűzték Balácsi József igazgató két aranyat, Hadfy Miklós dr. egy aranyat, a gyakorló iskola egy aranyat. Szavallati versenydíjat nyertek: Guttmann Ignác VII. o. t. Dóczi Lajos költeményeit, Muth Gáspár VII. o. t. Arany János kisebb költeményeit. E díjakat a gyakorló iskola tűzte ki. A jutalmazások a következők:

Jutalmat kaptak: 1. A gyakorló iskolától elnöki kötelességeinek gondos és ügyes teljesítéseért emlékül Babitzky Lajos VIII. o. t. (Eötvös „Gondolatok“ emlékkiadás) s a gyűjteményes könyv írásáért Heineremann Alajos VI. o. t. (Benedek E. „Székely népmesék és balladák“). 2. A Fekészházy-féle alapítványi jutalom címén a nm vallás- és közokt. m. kir. miniszter ur nevében a következő — nem magyar ajku, de a magyar nyelv tanulmányában szép előmenetelt tanúsított tanulók: Podvinetz Izsó VIII. o. t. (Taine „Az angol irodalom története“ 5 kötet), Engel Ferencz VI. o. t. (Boissier „Archeologiai séták“), Brandstädter Artur III. o. t. (Salamon „Magyar hadi történetek“). 3. Főtisztelendő és méltóság-

gos Schäffer Antal pápai praelatus és apátplébános ur adományából a magyar nyelvben tanúsított szép előmenetelért Lambrin Dusan I. o. t. s a történelemben tanúsított szép előmenetelért Fiedler Lipót VI. o. t. egy-egy drb m. k. aranyat. 4. Nagybecskerek r. t. város által jó viseletű és szorgalmas tanulók jutalmazására adott 50 frtból, ugyszintén Szerdics György, Lauka Gusztáv, továbbá Herr Ödön, Mangold L., Schenk H., Kokits S. urak által adományozott könyvekből és egyéb ajándékokból a következők: Milich Jakab VII. o. t. (Toldy „A magyar nemzeti irodalom története“), Muth Gáspár VII. o. t. (Szabó K. „A magyar vezérek kora“), Pleehl Béla VII. o. t. (Toldy „A magyar költészet története“), Rein Péter VII. o. t. (Váry „A görög műveltség története“, Arendt Andor VI. o. t. (Kempis „Krisztus követése“), Feldheim Alfréd VI. o. t. (Hoitsy „A mi az embert környékezi“), Kodár Jenő VI. o. t. (Deák Ferencz emlékezete), Peits Milos VI. o. t. (Mikszáth „Két koldusdiák“), Ferenczy Antal V. o. t. (Kálmán „Könyvek könyve“), Grób Béla V. o. t. (Arany kisebb költeményei), Schüpfer Károly V. o. t. (rodai tárgyak), Grósz Sándor IV. o. t. (Bartók „Régi lant“), Franz József IV. o. t. (Gyulai „Vörösmarti életrajza“), Franz Lajos IV. o. t. (Chateaubriand „A kereszténység szelleme“) Radocsay László IV. o. t. (Horváth „A kereszténység első százada Magyarországon“), Sztójánovics Vazul IV. o. t. (Greguss „Arany balladái“), Winter Lajos IV. o. t. (Gyulai „Katona és Bánk-bán-ja“), Braun Győző III. o. t. (Radó „Ujabb nemzeti dalkönyvecske“), Motika Adolf III. o. t. (Balladák), Slibák Ferencz III. o. t. (Rudnyánszky „Mária-dalok“), Vattay Dezső III. o. t. (Arany „Buda halála“), Wiesel Gyula III. o. t. (Thaly „II. Rákóczi Ferencz emlékiratai“), Albecz Győző II. o. t. (Garai „Szent László“), Brájer Elek II. o. t. („A zászlók alatt“), Kaufmann Zsigmond II. o. t. (Sztinyai „Levelek“), Stassik Tibor II. o. t. (Zrinyi „Szigeti veszedelem“), Theodorovics János II. o. t. (Petőfi összes költeményei), Zsivity Dusan II. o. t. (Arany „Buda halála“), Billitz Ferencz I. o. t. (Katona „Bánk-bán“), Brezsovszky Emil I. o. t. (Gál „Virág Palkó“), Fuchs Béla I. o. t. (Pósa „Dalok és regék“), Grósz Ferencz I. o. t. (Kis természetrajz), Kriványik István I. o. t. (Kis természetrajz), Markstein Simon I. o. t. (Magyar „A nagyvilág“), Pavlovics György I. o. t. (Pósa „Dalok és regék“), Stassik Antal I. o. t. (Alvinczy „A Szaharában“, Vulkán Emil I. o. t. (Románok), Zsiros Elemér I. o. t. (Szász K. „Zrinyi a költő“). 5. A rajzolásban legnagyobb előmenetelt tanúsított három V. oszt. tanuló, Filipe Jenő, Grób Béla és Krampl István jutalmazására 3 darab arany gyűlt össze; erre a Nagybecskereki takarékos és előleg-egylet mint részvénytársaság 1 drb aranyat, a Torontálmezei takarékos és hitelbank 5 frtot, Fornszelek Béla 2 frtot, Kovács László 1, Milassin Kálmán 1 és Streitmann Antal 1 frtot adakoztak.

Az értesítőben Ernyei István tanárnak „Simai Kristól élete és munkái“ című dolgozata van. Végül a „Szózat“-ot énekelte el az ifjuság énekkara. A záróünnepély végén a közönség átment a szomszédterembe, megnézendő a rajzkiállítást, mely fényes tanuságát adta annak, hogy gimnáziumunkban a rajz tanítása Streitmann Antal tanárnál, ez ép oly rokonszenves emberről, mint kiváló szakférfiúnál, a legjobb kezekben van.

— **Történeti magyar hangverseny Nagybecskereken.** Káldy Gyula az ismert kitünő zeneakadémiai tanár, Budapesten rendkívül nagyhatású történeti hangversenyt rendezett, melynek sikerétől biztatva, jelenleg az ország nagyobb vidéki városaiban rendezi hangversenyait, melyekben a legszebb régi és történeti becsü magyar dalokat mutatja be. Káldy Gyula augusztus hóban Nagybecskereken is rendez egy ilyen hangversenyt melyre előre is föl hívjuk a közönség figyelmét.

— **Táncmulatság.** A kereskedő ifjak társulata, mint említettük, július 2-án a Korona szálloda helyiségeiben táncmulatságot rendez. Belépti díj 50 kr. Kezdeté fél 9 órakor.

— **Óvoda.** A jótékony nőegylet által fenntartott óvodában kedden tartották meg a zárvizsgát a szülők és iskolabarátok tömeges részvéte mellett. A vizsgát, mely az udvaron folyt le, Steinbach Antal tanfelügyelő és kir. tanácsos vezette, kiszólitván a fiatal mindkétnembeli diákokat, kik legnagyobbreszt minden lámpaláz nélkül felállottak az e czélra kikészített asztalra és onnan fennhangon, akadozás nélkül elmondták verseiket. Valóságos öröm és élvezet volt a kedves kicsikéket látni, amint játszva tanulnak és tanulva játszanak. Az a kitünő eredmény, melyet a közönség kivétel nélkül elismert, legjobban bizonyítja, milyen szorgalommal és odaadással teljesíti a két alkalmazott kitünő tanítónő: Wiltschgo

Tinka és Tietze Ada kisasszonyok nehéz feladatát. Derekasán rászolgáltak a szülők hálájára és elismerésére. A vizsga után pompásan meguzonnáztak a kicsinyek, a négyleti választmány pedig testületileg köszönetet mondott Wiltshgo kisasszonynak az intézet példás vezetéseért.

— **Szerb ovoda.** A szerb négylet óvodája tegnap tartotta első vizsgáját a jelenlévők legnagyobb meglepedésére. Jelen voltak Steinbach tanfelügyelő, számos tanferfi, az egyleti tagok és nagyszámú közönség. A vizsgát az óvoda ép oly tehető mint szeretetreméltó tanítónője Raskovits Zorka vezette, ki úgy látszik abban a rövid egy évben teljesen eltanulta azt a nehéz mesterséget, hogyan kell kis gyermekeket oktatni és vezetni. A fiatal tanítónő teljesen meglehet elégedve művével. A kis tanítványok gyönyörűen szavaltak magyarul és szerbül, amit mi annál szívesebben konstatalunk, mert ritkán van rá alkalmunk. Reméljük, hogy a jó mag, melyet az óvodában elhíntenek, ki fog kelni az iskolában.

— **Gőzfürdő Rudolfsnadon.** Rudolfsnadról a derek törekvő községből írják lapunknak: E község lakói, mint volt urbéresek megfosztva mindenüktől, vagyons és hajléktalanul hagyva, indultak utra új otthon alapítani és bátran és elszánva küzdöttek hatalmas vízi ellenségük ellen, mely akkor az egész mostani virágzó (rudolfsnadi) területet uralta. Hatalmas védgátakat emeltek ellene, melyek mindazonáltal, a mindig hatalmasabbá fejlődő vízi ellenség ellen — melyhez a szél is segítséggül szegődött — a legnagyobb küzdelem s erőfeszítés dacára ellenállani képesek nem voltak, minek következtében már két ízben áttörve az ellene emelt gátat, félelmet gerjesztő robajjal hőmpölygött előre, mintegy jogot képezve az általa már hosszú éveken át birt területre, „a tatárjárás” módjára pusztítva ami utjában állott, nem kimélve a véres verejtékkel művelt föld terméket és tönkretéve a nagy nehézséggel fölállított szegényes viskókat. Egyes elégtelenség által előidézett belső meghasonlások e községben is fordultak elő, mik a továbbfejlődést gátolták. Végül Kirchner József id. nyugtanító — ki már a település alkalmával vezére volt a bevándoroltaknak — közbenjöttével a kincstárral létrejött előnyös kiegyezés és sok egyéb hasznos intézmény létesítése következett be. Alig pár évvel ezelőtt kezdődött a község társadalmi fejlődése s mintha e rövid pár év alatt akarta pótolni az önhibáján kívüli mulasztottakat, óriási léptekkel haladt előre gyarapodásában oly annyira, hogy mostani állapotában úgy gazdasági, valamint a hazafiassággal párhuzamosan haladó közművelődési tekintetben kiállja a versenyt sok régi községgel szemben. Hogy mily előmenetelt tett közegészségi szempontból, azt eléggé bizonyítja a rövid pár nap mulva megnyíló gőzfürdője. Az érdem és elismerés egyedül és kizárólag községünk derek orvosát és a közegészségügy hathatós pártfogóját illeti, mert ő a gőzfürdőt jó szántából és saját ügybuzgalmatól sarkalva, bármi idegen hozzájárulás nélkül építette. Hogy a gőzfürdő létesítése által mily hasznos szolgálatot tett a községnek s az egész vidéknek, azt azok megbíráására bizzuk, kik a nép jólétét szívükön hordják. Legyen tehát e téren uttörő és leljen több utánzóra Kirchner József dr. községi orvosunk emberbaráti és nemes törekvése.

— **Párbaj a nászuton.** Budapesti lapok után mi is hoztunk hírt arról a párbajról, melyet állítólag a csak a napokban nősült Duka báró, Nikolics Fedor báró nagykikindai országos képviselő veje, vívott volna Wimpfen gróffal Zürichben. E hír nem igaz. A hír Hevesi (Hirschenhauser) a vidéken is ismert revolver szurnalisztától származik, mivel az a Nikolics-családot és Duka apósát akarta megszarolni. Ez a Hevesi nevű szédelgő különféle külföldi híreket csempés: be a budapesti lapokba álnévek alatt. Legutóbb a Duka Géza báró

párbajával, melyet állítólag nászutján vívott, s melyet egy müncheni lap adott ki. Föl is vette érte a honoráriumot a lapoknál is, meg Nikolics Fedor bárónál is, a menyasszony atyjánál. A rendőrség a szédelgőt nyomozza.

— **Iskolai zárvizsgák Nagy-Szent-Miklóson.** Levelezőnk írja: A múlt héten tartattak meg a nagyszentmiklósi iskolákban a zárvizsgák, melyekről a következőket írhatom: Legelőbb volt a vizsga a miniszterileg engedélyezett és nyilvánossági jelleggel bíró 6 osztályú leányiskolában, mely intézetnek tulajdonosa Rác Borsak. a., egy kiváló tehetséggel és képzettséggel bíró tanítónő. A jelenlévő szülőket, bíráló bizottságot és vendégeket valóságos meglepték azon korrekt, minden tekintetben szabatos és helyes feleletek, melyeket a növendék leánykák mindegyike és minden tantárgyból adtak. A szülők a legnagyobb elismeréssel és köszönettel tartoznak a tanítónőnek, ki még az idegen ajku leánykákát is oly jól beoktatta a magyar nyelvben, hogy gyönyörűség volt hallgatni az ezek által elszavalt hazafias irányu verseket. — A többi tantárgyakban is kitünő eredmény lön felmutatva. A róm. kath. hitfelekezeti iskolákban igen szép eredményt mutattak fel egy magyar nyelv tanításában mint a többi tantárgyakban Jeck György (V. VI. fősztály), Grosz Miklós (III. és IV. osztály), Fucks László (II. osztály) tanítói urak és Weiser Karola k. a. ki az I. oszt. bebéket oktatta igen szép sikerrel az ismeretek elemeire. Szép sikert mutatott fel még az izraelita iskola két tanítója, kik közül Anhaltzer tanító ur a felsőbb osztályokban, Pauker Lipót ur az alsóbb osztályokban tanított mindenkit kielégítő igen szép eredménnyel.

— **Egy plébános jubileuma.** A napokban tartotta Steierlakon, egész csöndben, 40 éves plébánosi jubileumát Moser József odaváló plébános, ki pápai kamarás is. Tisztelői a legjobb kívánatokkal halmozták el s az érdemes férfit ez alkalommal egy 300 frtos misemondó ruhát ajándékozott a steierlaki templomnak.

— **Buziáson** élénkebb lendületet kezd venni a fürdőélet. Naponként új meg új vendégek érkeznek a kedvelt, szép fürdőhelyre, mely most csupa pezsgés és elevenesség. Szombaton volt az első tombola, mely jól sikerült. Ugyancsak szombaton kezdte meg előadásait Győri József magyar színtársulata a Grosz-féle vendéglőben, hol a fürdő közönség színe java szokott étkezni. A társulat kicsiny, de jól van szervezve és a publikom meleg pártolásában részesül. Szombaton Murai Károly „Virágakadás”-át és két fordított vigjátékot adott elő. Vasárnap a „Peleskei notárius” került színre. Mindkét előadás tetszett és valamennyi szereplő sok tapsot kapott. A társulat kiválóbb erői: Győri József, Nagy Albert és neje, Pintér és neje, Arányi Emma, Nagy Ibolyka, Zágonyi és neje, Hegyi Sándor. — A fürdőhelyen jelenleg hat orvos működik: Tauffer Jenővel a kitünő nőgyógyászal. A közalapítványi uradalom számos újítást hozott be a közönség kényelmére. A társas viszonyok szintén javulnak Buziáson. Az idei szezon legérdekesebb újítása az, hogy a hölgyek kalap nélkül jelennek meg a sétányokon.

— **Vizsgák Nagyöszön.** Ezen teljesen németajku község vizsgájáról nagy-szentmiklósi levelezőnk a következőkben értesít. A tanulók egytől-egyig németajku szülők gyermekei, kik az iskolán kívül nem hallanak mást mint német szót. Mégis az iskolában a földrajzt s még egyéb tantárgyat is magyar nyelven felelték, teljesen kielégítő eredménnyel, s bár egy kissé idegenszerű, de egészen érthető kiejtéssel. Ezen siker kétségkívül a tanító urakat illeti, a három Buding tanító urakat, továbbá Sziner és Mór tanító urakat.

Irodalom és művészet.

* **Színház Nagy-Szent-Miklóson.** Az ott működő színtársulat ismét néhány érdekes estét nyújtott a nagyszentmiklósi közönségnek, mely most már igen szép számmal látogatja az előadásokat, mit Bárdy direktor kétségkívül azon körülménynek köszönhet, hogy a közönség a társulat néhány jagját művészi játékaért, tehetségeért s szolid, valamint a közönség iránti figyelmességéről tanuskodó viselkedéseért szereti és tiszteli. Csakis ennek köszönhető az utóbbi időben tanusított pártfogás, mert különben az ő néha tapintatlan és figyelmetlen eljárása a közönséget régen elidegenítette magától. Legszívesebben nézi meg a közönség Ruzsai Etel (tragika) és Mezei Kálmán (szalonkomikus) játékát, kik igazán művészi játékaikért és tehetségeikért méltán megérdemlik a közönség rokonszenvét. Rokonszenves tagjai még a társulatnak s igen jól játszanak Erdei Berta (primadonna), Nagyné (anyaszínésznő), Csige Lajos (baritonista), Markó Emilia (naiva és énekesnő), Szarvasi Sándor (jellemszínész), Bárdyné (igazgatónő), Peterdi Ilonka (ügyes énekesnő), Bányai és Vágó, valamint Lipcseiné (komika). A lefolyt héten 2 igen élvezetes előadás volt: „Ármány és szerelem” Schillertől, mely Ruzsai Etel jutalomjátékául adatott. A szinkör a rossz időjárás dacára megtelt, az előadás kitünően sikerült, Ruzsai Etel (Luiza) művészi játéka miatt óriási tapot, virágkoszorúkat és csokrokat kapott, s többször a lámpák elé hívták. Méltóan sorakozott mellé Szarvasi, ki Ferdinándot nagyon jól játszotta. Mindkettő már rég bírja a közönség rokonszenvét. — Junius hó 28-án Mezei Kálmának volt jutalomjátéka, a „Nebántsvirág”, mely alkalommal a szinkör ismét zafolásig megtelt. Mezei (Celestin) alakítása tetszett. A Nebántsvirágot Peterdi Ilonka adta és ügyes játékával, kellemes csengésű — bár még egy kissé gyenge — hangjával megnyerte a közönség tetszését. Egyes jelenetei után sok tapsot kapott, azonkívül egy csinos csokorral is megajándékozták, mit meg is érdemelt. (Justus.)

Táviratok.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése június 30. hó-án.)

Budapest, június 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház ma Bánffy báró elnöklete alatt ülést tartott, melyen az italmérsi törvényjavaslatot tárgyalták.

Horánszky Nándor másfél órai beszédben kifejti azt a temérdek sok bajt, melyet véleménye szerint a pénzügyminiszter okozott s melyeket ő előre megjósolt. Beszédje végén a következő határozati javaslatot nyújtja be:

A jelenlegi kizárólagos törvény maradjon érvényben, míg az összreform keretében új javaslat benyújtatik.

Öt percznyi szünet után Wekerle pénzügyminiszter felel Horánszkyknak. Pontról pontra kimutatja, hogy Horánszky beszédjét egészen hamis adatokra bázisozta. Maró gunynyal ostromolja a jobb oldal tetszése mellett Horánszky pénzügyi programját, mely nem számol a fennálló viszonyokkal, hanem a sarkalatos feltételek mellőzésével akar kritikát gyakorolni. Beszédje végén kijelenti, hogy az italmérsi adó reformja talán közelebb van, mintsem reméljük. Azonban pozitív ígéretet ezidőszerint nem tehet. Reméli, hogy három évi átmeneti idő elég lesz a reformok teljes végrehajtására. Kéri Horánszky javaslatának mellőzését. (Zajos éljenzés. Szónokot többen üdvözlék.)

Az aradi hazaáruló románok.

Budapest, június 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) A „Tribuna” című nagyszabású oláh lap legutóbbi számában, a következő „Nyilatkozat” jelent meg:

„Arad, június 10/22.

Alólírottak, mint részint a nemzeti párt többségéhez, részint ezen párt kisebbségéhez tartozók, a „Telegraful Român” támadásával szemben kijelentjük, hogy mindenben egyetértünk azon testvéreink érzelmeivel, a kik a memorandumot a koronához vitték. Nemzetünk iránt való szeretetünk és annak érdeke köt bennünket egymáshoz. Átkozott, a ki ezt megbontani akarja! Trutia Péter, Popa Györgyi Onciu Miklós, Ciorogariu Romulus, Herba, Gyula, Raicu S., Moise Gergely, Pop C. István dr., Moldován János, Bogdán György, Ciungan Arzen, Mezin Lázár, Morariu Károly, Tanascu István, Muntean G., Lupu Al., Tescula Lázár, Mihalescu Miklós, Mihalescu Demeter, Moldován Sándor, Suciu Aurél, Moise Illés, Raicu Mihály, Raicu János, Stoica Vincze, Niehin Illés.

Aradi jelentések szerint, ott kinos föltűnést keltett, hogy e 26 aradi román ember, — köztük több intelligens ismert alak, — ezt a nyilatkozatot aláírta, és egyetértének a bécsi hazaárulókkal. Az egész aradi magyarság és a józavabb románság föl van háborodva, mert látják előre, hogy e tény sok időre megrontotta az ottani románság és magyarság közt fönnállott békés egyetértést.

Berlini lapok Bismarck ellen.

Budapest, június 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Berlini jelentések szerint az összes ottani lapok Bismarck herczeg elleni támadásokkal foglalkoznak, és legtöbbször Bismarck herczeg mellett nyilatkoznak. Többen azt nyilatkoztatják ki, hogy a kormány folytatja a publikációt, ha Bismarck nem hagyja abba támadásait.

Ravachol halni akar.

Budapest, június 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ravachol, a halálra ítélt anarchista — párisi jelentések szerint — kijelentette, hogy halni akar, és e miatt szándékosan elmulasztotta a halálos ítélet elleni felebbezés határidejét.

Nagy tüzvész.

Budapest, június 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Oszlány községéből jelentik, ott tegnap óriási tüzvész dühöngött. A tüzvésznek két emberélet esett áldozatul, igen sokan megsebesültek. Eddig leégett 130 ház.

Közgazdaság.**A budapesti gabnatözséről.**

Budapest, június 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Buzakinál a vételkedv változatlan.

Határidő üzlet:

Buza jul.—aug. 8.55—60.

Buza máj.—jun. 8.04—06.

Tengeri jul.—aug. 4.75—77.

Tengeri máj.—jun. 4.80—82.

Zab tavaszra 5.39—41.

Zab ősze —.

Káp-repcze 11.60—65.

Időjárás: derült.

REGÉNY-CSARNOK.**Rangon alul.**

— Elbeszélés. —

Írta: P. Szathmáry Károly.

(3-ik folytatás.)

Az estebéd oly vidám társalgás közben telt el, hogy a gróf egyáltalában nem nyugtalankodott kocsija hosszabb kimaradása miatt. Az estebéd elköltése után még bevonultak az igen tágas és csinos salonba, mely Matild kisasszony által festett vadregényes amerikai tájképekkel volt ékítve és egy oly tüneményt is látattak, mely közép-sorsú földesuraink házában ritkábban található: egy gyönyörű faragásokkal díszített ébenfa-szekrényt, mely Matild fivérének műve volt a mely Poe Edgártól és Long-felowntól kezdve hazánk költői irodalmának kitünőségeiig minden jeles művet magában foglalt.

Elemér gróf meglepetéssel nézegette a gyönyörű kötésű mesterműveket.

— Ez az én kedves Gyula bátyám ajánlása — mondja fölvilágosításul Matild kisasszony, — ki nem egyszer kedvenc szivarjai élvezetétől fosztja meg magát, hogy egy-egy ujjában megjelent díszmüvelő hűgát megajándékozhassa.

— Ez igen szép vonás a fiatal urtól — mond Elemér gróf — úgy hogy szinte sajnálnom kell társasága nélkülözését.

— Azt hiszem, hogy mire a gróf ur kocsija elkészül, már Gyula bátyám is itt hon lesz, ki épen szénagyűjtőben van a munkásokkal. Addig talán szabad a gróf urat valami szórakozással megkínálom? Tudom, hogy szokott zongorázni és ez, a mi hangszerünk itt nem rossz, habár egy kissé el van hangolva.

— Az oly szerep csere lenne — mond mosolyogva Elemér gróf — mintha a hangszózó lépne fel a szószékre és a pap menne harangozni. Én megvagyok győződve, hogy Matild kisasszony, ki annyira ért a gazdasszonykodáshoz és oly kitűnően fest, a zenében sem tartozik az utolsó közé.

— E meggyőződéssel gróf ur, aligha ki nem teszi magát egy nagy csalódásnak; mert én, bár egykor tanultam valamit, kivált a magyar dalokra nézve egészen naturalista vagyok. De nem kéretem magam; különben vonakodásom által még jobban fölszigázhattam igényeit.

És helyet foglalva a zongoránál, azon édesbuz magyar dallamoknak egyikét játszotta el, melyek nemcsak a magyar, de még az idegen szív húrjait is édes és kínos rezgésbe szokták hozni.

Elemér gróf hátravetette magát egy kényelmes karszékben és szeméit behunyva, egészen átadta magát e nem mesterkelt és mégis művészi zene élvezetének.

Matild kisasszonynak igaza volt, az ő játéka a természet szabad utánzata volt. Azt, a mit szívében érzett, hiven tudta lefesteni hangokkal, melyek természetesen cikornyá nélkül következtek egymás után és csakis az erősebb és lágyabb kifejezés által juttatták a hangokat érvényre.

Hanem miután a szép magyar dal utolsó accordjai elnémultak, Matild kisasszony ujjacskái észrevétel nélkül látszottak átsikolni egy Beethoven féle symphoniára, mely a szívbe a kellemes, édes nyugalom andalító érzetét szokta csepegtetni. És a midőn ennek is vége volt, egy Chopin-féle walse brilliante élénk ütemével fejezte be az egészet.

Elemér gróf élénken ugrott föl székéről és kezét nyujtva a művésznőnek, érzelmeteljesen mondá:

— Köszönöm kisasszony, ez nekem valóságos műveltség volt, melyhez itt a vidéken oly ritkán van szerencsém. Különbösen bátran hozzá tehetem, hogy jobbat, vagy hasonlót is, tekintettel az én szerény ízlésemre fővárosunkban is ritkán találunk; és azért talán nem fog vakmerőnek tartani, midőn azt a kérést koczkáztatom: engedje meg, hogy néha a nyugalmi órákban a szomszédból átjöhessek művészetének élvezetére.

— A gróf ur gunyolódik — mondja Matild elpirulva és oly hangon, mely valóságos sértést föltételezett.

— Bocsánat — mondja Elemér gróf — egyáltalában nem gondoltam arra, hogy szavaim sértők lehetnének. Csak rosszul fejeztem ki magamat. Hát jól van, megengedem a kisasszony szerénységének, hogy játéka nem versenyez a művészekével: de azután, részemre is kell tennie egy engedményt és pedig azt, hogy a zene élvezeténél nemcsak az előadott darab művésze, hanem a hallgatónak hangulata is nagy befolyással bír. A kisasszony bizonyosan hallott valamit a színvakokról; oly emberek, kik bizonyos szin érzékeltetésére képesek: nos hát vegyük itt az ellenkezőt, pl. azt, hogy én esetleg többet hallottam és jobbnak hallottam, mint a minő az előadott darab valósággal volt. Miért ne mondjam ki: én játéka alatt boldognak éreztem magamat; pedig rég ideje, hogy érzelmeimmel épen nem akarok magamnak beszámolni.

Matild kisasszony mindezekre semmit sem válaszolt, de szép arcát lassanként pir borította el és kezei remegtek, midőn a zongora fedelét lebocsátá.

E zavarából édes atyja mentette ki, midőn az ajtóban megjelenve, erős hangon kiáltá:

— A kocsikészen van gróf uram és bár tovább is igen szívesen látnám, de miután az est leszálit és holdvilág nincs, jobbnak látom, ha még szürkületben haza juthatnak, hogy kocsiban, lóban kár ne essék.

— Épen arról beszélünk Matild kisasszonnyal — mondja Elemér gróf, hogy becses engedelmeiddel egy újabb látogatással toldanám meg a mait, mely oly gyorsan röpi el, mint egy kellemes álom.

— Isten hozza, mindenkor szívesen látjuk jó szándékát — mondja nyers hangon az öreg ur.

Elemér gróf könnyedén ugrott fel kocsijára; de a hajtást kocsisára bizta, maga gondolatokba merülve ült a hátulso ülésen.

Kocsiban, lóban nem lett kár hazáig; de hogy Elemér gróf szívében nem történt-e valami változás, az már más kérdés.

II.

Elemér grófnak igen alkalmas ürügyül szolgált a kikölcsönzött kerék visszavitele a második látogatásra.

Nagy meglepetésére azonban azt vette észre, hogy az egész család sokkal tartózkodóbb volt ezuttal irányában, mint első látogatása alkalmával. Nemcsak Matild kisasszony volt tartózkodó, hanem az öreg ur is alig folytatott vele hosszabb társalgást; szavakban igen szegénynek mutatkozott és nyugtalannak látszék, mintha alig várná, hogy vendége eltávozzék.

De Elemér gróf nem tartozott azon emberek közé, kiket csak úgy könnyedén lehet apró pénzzel kifizetni. Nyílt és őszinte természetű volt maga is; azért nyíltságot követelt mindazoktól, kik vele valaha érintkeztek és nem tartozott azon férfiatlan jellemek közé, kik csupán gyengeségből nem tudnak körzetökkel tisztába jönni.

Az első pillanatot felhasználta, midőn az öreg urat a család kedvenc tartózkodási helyéről, a széles tornácra elszólitották és ő egyedül maradt Matild kisasszonnyal.

— Kisasszony — mondá, székét közelebb vonva Matild himző ramájához, melyről az szeméit ritkán emelte föl — én úgy indultam el hazulról, mint a ki egy szemet lekető gyönyörű tájra rándul ki: és most úgy érzem magamat itt önöknél, mint valami északsarki utazó, hideget érsek és minden oldalról jéghegyeket látok. Én magyar természetű ember vagyok és nemzetenek egyetlen tulajdonságát sem tisztelem jobban, mint az őszinteséget. Ennek nevében kérek választ arra a kérdésre: miért találkozom én itt hidegséggel ma; holott néhány nap előtt boldoggá tett az a szives barátság, melyet irántam tanusítottak?

(Folyt. köv.)

H i r d e t é s e k.

9921. sz. 1892.

Torontálvármegye alispánjától.

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye alispánja, mint a „Raczkovits“-féle nagykikindai nőnevelő intézet felügyelő bizottságának elnöke által közhírré tétetik, hogy a most jelzett nőnevelő intézetnél, mely két osztályból áll s nyilvános jelleggel és elemi népiskolai fokozattal bír s a népoktatási törvény értelmében 6 osztályra osztatik be akként, hogy az egyik tanosztály az I., II. és III., a másik tanosztály pedig a IV., V. és VI. iskolai évet foglalja magában a folyó évi szeptember hó 1-én megnyitandó lesz s ennek folytán, két tanítónői állás rendszeresítése vált szükségessé. Ezen állásokkal az iskolaépületben levő 2—2 szoba, konyha és mellékhelyiségből álló szabad lakás élvezetén kívül évenként egyenként 500 frt azaz ötszáz frt fizetés van összekötve. (269—3.3)

Felhivatnak ennél fogva mindazok, kik valamely hazai tanítóképzésben oklevelet nyertek, a magyar és szerb nyelvben szóban és írásban tökéletesen jártasak, mert az alapszabályok 20. §-a értelmében csak ily tanítók alkalmazhatók s ezen állásokat elnyerni óhajtják, hogy kellőképp felszerelt folyamodványukat a folyó évi **augusztus hó 15-ig** Nagyikinda város előjáróságánál annyival is inkább benyujtsák, mert a későbbben beérkező folyamodványok figyelembe vétetni nem fognak.

Nagybecskerek, 1892. évi június hó 7-én.

Alispán hiv. távol:

Hegedüs, m. főjegyző.

9921. sz. 1892.

Torontálvármegye alispánjától.

Pályázati hirdetmény.

Raczkovitz Kozma alapítványból Nagyikindán létesített „Raczkovits“-féle nőnevelő intézet a folyó évi szeptember hó 1-én megnyitandó lévén, annak kiemelése mellett, hogy a leányiskola két tanosztályból állandó s nyilvános jelleggel és elemi népiskolai fokozattal bír s a népoktatási törvény értelmében 6 osztályra osztatik be akként, hogy az egyik tanosztály az I., II. és III., a másik tanosztály pedig a IV., V. és VI. iskolaévet foglalja magában. Az alapszabályok 11. §-a értelmében az intézetbe befogadandó 80 növendék a beíratáshoz fizetendő 25 krajczár lefizetése mellett ingyenes oktatásban részesül azok közül 40 egyenként 25 forint évi ösztöndíjban részesül, mely összeg utólagos havi részletekben a szülők vagy gyámok kezeihez lesz lefizetendő, mely ösztöndíj állomásokat beérkező pályázatok alapján a felügyelő bizottság tölti be. (270—3.3)

Az alapító levél V. pontja értelmében pályázhat minden vagyonalan és erkölcsi tekintetben kifogás alá nem eső torontálmegyei lakosnak iskolaköteles leánygyermek, ki életének 6-ik évét elérte és 12 évét még be nem töltötte. Az ösztöndíj élvezetétől azonban, az ismétlődő tanköteles leányok ki vannak zárva.

A pályázati kérvények a f. é. augusztus hó 15-ig Torontálvármegye hatóságához, mint az alapítvány felügyelőjéhez címezve Nagyikinda város előjáróságánál nyujtandók be és a következő okmányokkal szerelendők fel:

1. A folyamodó keresztlevele vagy annak hiteles másolata. 2. Szegénységi bizonyítvány. 3. Erkölcsi bizonyítvány a folyamodó szüleinek vagy gyámjának viseléről. 4. Helyhatósági bizonyítvány, melyszerint folyamodó ösztöndíj elnyerésére érdemesnek tartatik e vagy sem. 5. Az illető járási, vagy városi orvos által kiállított igazolvány, a folyamodó egészségi állapotáról.

Megjegyeztetik, hogy a pályázati kérvények és okmányok a szegénységi bizonyítvány alapján bélyegmentesek s hogy a pályázat után nyert ösztöndíjjak a növendék, mindaddig élvezi, a míg az iskolát látogatja, ez azonban a 12 éves kor befejeztével megszűnik, mert ezen életkoron túl még akkor sem élvezhetik az ösztöndíjat, ha a jelzett nőnevelde ismétlődő iskolájába járnak.

Megjegyeztetik továbbá, hogy az ösztöndíj élvezete megszűnik a) ha a növendék az intézet kötelekéből kilép, b) ha rossz magaviseletet tanusít, c) ha egy hónap alatt igazolatlanul kimarad.

Felhivatnak ennél fogva mindazon szülők és gyámok kik gyermekeiket illetve gondnokoltjaikat a „Raczkovits“-féle nagykikindai nőnevelde intézetbe felvétetni kívánják, hogy a fentiek szerint szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényüket a f. évi **augusztus hó 15-én** Nagyikinda város előjáróságánál annál is inkább benyujtsák, mivel a későbbben beérkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Nagybecskerek, 1892. évi június hó 7-én.

Alispáni hiv. távol:

Hegedüs, m. főjegyző.

4085. v. k. sz. 1892.

(297—3.2)

Hirdetmény.

A városi piaci forgalmi szabályrendelet 26. §-a értelmében felhívom a város összes lakosságát, hogy a házak előtti járdákat és gyalogutakat naponként napkelte előtt separtetni, a nyári hónapokban reggel és napnyugt előtt felloccsoltatni, azonkívül az udvarokból az utcára kivezető csatornákat rézgálicz oldattal fertőtleníteni el ne mulassza.

Együttal figyelmeztetem városunk közönségét, hogy a jelen felhívásom megszegőit a hivatkozott szabályrendelet 40. §-a esetleg az 1879. évi XL. tcz. 125. §-a alapján érzékenyen megbüntetni kénytelen leszek.

Nagybecskerek, 1892. évi június hó 22-én.

Reitter, h. rendőrkapitány.

3466. tlkvi sz. 1892.

(291—1.1)

Árverési hirdetményi kivonat.

A nagybecskereki kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Ob-uszt Pál tót-aradáci lakos végrehajthatónak, Nédits János és Nédits Mariska végrehajtást szenvedő elleni 154 frt 41 kr. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvényszék kerületében levő Nagybecskerek községi 2064. számú tjkvben 3407.-14. hr. sz. és 2357. öi. sz. 467 □ ölnyi üres beltetek 92 frt, ugyanott 2407.-20. hr. sz. 2363. öi. sz. ház, udvar és kerttel 3600 forint kikiáltási árban 1892. évi **augusztus hó 22-ik** napjának délelőtti 10 órakor ezen kir. törvényszék tlkönyvi helyiségében megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni.

1. Amennyiben az ingatlan oly áron adatnék el, mely a C. 43.—44. sorsz. alatt Nédits János és Etelka javára bekebelezett szolgálmi jogot megelőző 3500 frtot tevő jelzálogos követelések fedezésére elégségesnek nem mutatkoznék, az árverés hatálytalanná válik és az ingatlan a kitűzött határnapon a szolgálmi jog fentartása nélkül is el fog árvereztetni.

2. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre kitűzött birtok szükség esetén a kikiáltási áron alól is el lesz adandó.

3. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10% át vagyis 9 frt 20 krt és 360 forintot készpénzben, vagy az 1881:LX. tcz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. 1-én 3333. szám alatt kelt m. kir. igazságügyministeri rendelet 8. §-ában jelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. törvényzikk 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni. — A 3407.-14. hr. sz. ingatlant terhelő 30 forint 88 kr. váltásösszegnek az árverés napjáig esedékes részletei a vételárból fognak kielégítettetni, ellenben az árverés napja utáni esedékes részletek az árverési vevőt terhelendik.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszék telekkönyvi irattárában és a helybeli városi tanácsnál megtekinthetők.

Kelt Nagybecskereken, a kir. törvényszék tlkönyvi hatóságánál 1892. évi május hó 6-ik napján.

Hadzsics, kir. tszéki bíró.